

PŘEDMLUVA.

Kniha tato, přinášející nové vydání dílka nevelikého, vzrostla daleko nad rozměr, jaký mívají vydání literárních památek téže asi velikosti.

Bylo totiž třeba ukázati, že neběží o dílko XVI. století a bezvýznamnou hru některé z tehdejších škol, nýbrž o jedinou dosud nám celým textem dochovanou a zcela nepochybnou českou hru jesuitskou, umělecky cennou, historicky zajímavou jak celkovým dramatickým pojetím vánočního thematicu a složkami jeho zpracování, tak vztahy k místu, kde byla psána, k jesuitské residenci na Chlumku u Luže, a k době, kdy vznikla, k r. 1684, lákající k pátrání po svém původci a vyžadující aspoň zařazení v historii svého druhu a českého písemnictví.

S tím zřetelem musila býti psána úvodní studie.

V ní rozbor vydávané památky musel býti všestranný a nemohl býti proveden beze vzhledu do vývoje té neb oné složky a bez obšírnějšího zpracování některých odstavců (na př. výkladů allegorické přehry a jejich místních narážek, a skizzovitě sic, pokud však vím, první historie důležitého motivu darů přinášeených Ježíškovi od pastýřů).

Literárně historická část zase nemohla býti napsána bez podrobného přihlížení ke vzorům, z nichž některé (románské renesanční) se arci jen neurčitě rýsují, jiné (Vergilius, Kozmanecius, Kadlinský) detailním srovnáváním byly zjištěny, bez obšírné informace o košumberské residenci jesuitské a její činnosti a bez studia hymnologického díla Jana Josefa Božana, jehož jméno se lákavě nabízelo do nadpisu anonymní naší hry. Musila vésti k rozřešení otázky, od koho je časoměrné „Rozmlouvání pastýřské o narození Páně“, k oddělení časoměrných versů Komenského od Rosových, k stanovení jejich poměru a k literárně historické rekonstrukci dvou vývojových řad básnických v XVII. století, ne velkých sic, ale zajímavých.

Není-li v tom ve všem něco ještě dořešeno a najdou-li se tu i omyly, je to také tím, že práce tato je první monografií pronikající do oboru skýtajícího vůbec mnoho svízelných otázek a jednou z mála rozprav týkajících se našeho básnictví XVII. století.

Myšlenkový postup a dosti rozmanitý obsah této studie jsem se snažil zachytiti v „Obsahu úvodu“; krom toho jsem materiál mající nějakou vědní cenu, uložený zde a ve „Vysvětlivkách“ otiskovaného textu, zvláště i některé výklady i doklady jazykové a příspěvky textově kritické i exegetické, seznamenal v rejstřících. Uvedené „Vysvětlivky“ přidané k textu naší hry respektují i čtenáře laika.

Na konec děkuji správě městského musea rakovnického za laskavé zapůjčení rukopisu a kol. Fr. Trávníčkovi za společnou četbu korektur tisku.

V březnu 1929.

St. Souček.